

Varnost na poti: kaj in kako

Počitniška vozila imajo veliko ranljivih točk. Če izvzamemo možnost vloma skozi voznikovo kabino, so vlomi v avtodome in počitniške prikolice skoraj identični. Obe vrsti vozil imata namreč zelo podobno zasnovo, tudi materiali so enaki. Pri obeh so daleč najbolj ranljiva okna. Nekoliko varnejša so sicer okna z okvirjem, pa tudi ta nas ne bodo varovala pred vlomilcem nekje na osamljenem kraju – bo pač uporabil silo in okno, namesto da bi ga z izvijačem samo malo odsunil in odprl, raje polomil. V primeru, da smo prisotni v vozilu (denimo ponoči), vlomilci uporabijo različne pršilce, s katerimi posadko onesposobijo za dlje časa. V tem času elegantno premečejo vsebino vozila, potniki pa spijo spanje pravičnega. Vendar pa kljub črnogledemu uvodu ni vse tako črno. Z dobro pripravo na potovanje in kakovostno varnostno opremo lahko možnost neljubega pripetljaja zmanjšamo na minimum.

Kje ustaviti oziroma prenočiti, da bo varno?

Ponavadi se na poti ustavimo šele tedaj, ko smo zares utrujeni in bi z nadaljevanjem ogrožali sebe in ostale udeležence v prometu. Tako ustavimo na prvem primernem prostoru, ki pa ga zaradi nuje ocenjujemo na podlagi velikosti oziroma zadostnega prostora za našo sedemmetrsko »zverino«. Tako zanemarimo najpomembnejši vidik – varnost. S tega vidika so avtocestna in ostala obcestna postajališča popolnoma neprimerna. Na hrupnih, prometnih postajališčih boste namreč hitro postali žrtev posebej za to vrsto posla specializiranih mojstrov. Ti se pripeljejo, okradejo in hitro tudi odpeljejo. Ker so dobro pripravljene, jih je težko dobiti pri delu. Opremljeni so s pršili, s katerimi onesposobijo posadko, da potem v miru opravijo posel. Zato velja opozorilo: Nikar spati na počivališčih! Če pa že, se izogibajte mirnih koticov in parkiranju med tovornjaki. Temačni, mirni koticiki so idealni za vlome, poleg tega se možnost, da je kateri od mimoidočih videl tatove, zmanjša na minimum.

Tudi parkiranje v stranskih ulicah velja v večini mest za nespametno početje. Veliko bolje je plačati prgišče evrov za varovano parkirišče, kot pa ob vrnitvi v vozilo ugotoviti, da ste ostali brez koles, vrednejših predmetov ali celo osebnih dokumentov.

Najboljši ukrep je torej zavestno ogibanje sumljivih okolišev, ogibanje raznih prodajalcev krame in »prijaznih« mimoidočih, ki bi vam radi na vsak način svetovali, kje in kako parkirati.

Nekako je splošno sprejeto, da je spanje najvarnejše na obljudenih počivališčih za avtodome (PZA) in v kampih, četudi izkušnje nekaterih popotnikov pravijo drugače. Pa vendar – v kampu ali na PZA je vseeno bolje poskrbljeno za varovanje, nekateri so opremljeni s fizičnim varovanjem, ograjo ali celo kamerami. Tudi občutek varnosti je med »sotrpini« bistveno boljši in če dodamo še tisto bistveno človeško lastnost –

privoščljivost –, potem nisem daleč od resnice, ko pravim, da v takem primeru po tihem upamo na to, da si bodo zmikavti raje izbrali našega soseda, kot pa nas. Tudi spanje na osvetljenih mestih, pred trgovskimi centri in ob glavnih ulicah je še sprejemljivo kot varno. Morda je malo bolj hrupno, vendar vedite – hrup je ponavadi posledica gostega prometa, tam pa zmikavti redkeje »operirajo«.

Kam z dragocenostmi in dokumenti?

Vprašanje, ki tare prav vse popotnike, zna biti prav zoprno. S sabo na ogled in kopanje jih ne moremo nositi. Puščati jih v avtodomu kar tako pa tudi ni priporočljivo. Puščanje tehnične opreme in dokumentov na vidnem mestu v vozilu je kot rdeča preproga z dobrodošlico.

Tehnično opremo, kar je ne gre z vami na ogled, skrbno spravite v garažo ali omaro, vendar ne v omare, ki so blizu vhoda v vozilo. Tiste bodo nepridipravi najprej prebrskali. Če imate majhne otroke in uporabljate avtosedeže za njihov prevoz, pospravite dragocenosti v dineto pod sedeže. Z malo sreče jih bodo tatovi pozabili odstraniti ali pa preprosto ne bodo imeli dovolj časa za pregled vseh omar. Nekatere izvlečne jedilne mize, na primer tiste v Adrijinih Coralih zadnjih letnikov, pod ploščo skrivajo plitve plastične »predale« za pisala, igrače in druge drobnarije. Tako skrivališče bodo zmikavti zelo verjetno spregledali. In podobnih je v počitniškem vozilu še precej, odvisno pač od pohištva in opreme v vsakem od njih.

Zanimive so tudi lažne knjige, ki navzven delujejo kot zajeten roman na knjižni polici. Platnice pa v resnici skrivajo kakšnih 20 x 13 centimetrov veliko škatlo, debelo nekaj centimetrov, v katero boste lahko shranili denar, dokumente in nakit.

Še boljša rešitev so namenski sefi, ki se jih vgradi pod voznikov sedež ali pa v garažni boks. Vanje boste brez težav pospravili fotoaparater in kamero, morda tudi navigacijsko napravo in manjši LCD zaslon. Lahko pa si pomagata tudi tako, da si v vozilo vgradite manjši »hišni« sef in ga trdno privijačite v dno vozila oziroma na šasijo. V avtodomih z dvojnimi dnovi je to zagotovo najbolj praktična rešitev.

Fizična varovala

Najpogosteje varujemo vhodna in garažna vrata s fizičnimi varovali, ki naj bi nepovabljenim preprečila ali vsaj otežila vstop. V grobem jih lahko razdelimo v dve skupini – varovala odprtih bivalnega dela in pa tista, namenjena voznikovi kabini. V prvo skupino sodijo zunanja varovala vhodnih vrat nadgradnje in servisnih loput. Izvedbe so različne, uporabniki pa najpogosteje sežejo po izdelkih italijanske Fiamme. Ta ponuja preprostejše zapahe, ki se samo zasunejo preko vrat, ponavadi še preko ključavnice, ter posebne, ki se jih lahko uporabi tudi kot držalo za pomoč pri vstopanju. Več o njih si lahko preberete v nadaljevanju, v rubriki »naredi si sam.« Tudi za zaščito voznikove kabine obstaja kar nekaj rešitev. Najbolj razširjena so

zapirala, ki se jih preprosto zmontira na obstoječe vijake držala za roke. Cene se začnejo pri sprejemljivih 40 evrih za komplet, kolikor vas bo stal izdelek italijanske Fiamme. Vendar pozor! Ta rešitev sicer zaklene vrata od znotraj, ker pa ni opremljena s ključavnico, ob razbitju stekla za zmikavta ne predstavlja nobene ovire več. Zato je mnogo boljša rešitev zapiralo s ključavnicami Heosafe nemškega proizvajalca Heosolution, ki pa vas bodo stala trikrat več denarja. Morda velja ob tem pripomniti, da izdelek istega proizvajalca brez ključavnice ni dosti cenejši ... Ta proizvajalec ponuja tudi dodatne ključavnice za vrata garaže ali vhodna vrata, izdelane v sodelovanju s priznano tovarno ABUS.

Vlomi v voznikovo kabino so najpogostejši skozi sovoznikova vrata. Tu si, predvsem pri vozilih Fiata in koncerna PSA, nepridiprav izbori pot v kabino z zlomom ključavnice. Tisti bolj »inovativni« pa odstranijo trikotno okence in si lastnoročno odklenejo pot v notranjost. Proti slednjim pomaga le kakovosten alarm s senzorjem gibanja. Na primer vloma z zlomom ključavnice pa se lahko dobro pripravimo. Najpreprostejša zaščita je povezava voznikovih in sovoznikovih vrat z jeklenico, nekateri v sili uporabljajo tudi trakove za transport, ki pa niso primerni zaradi svoje »raztegljivosti« in dejstva, da se zlahka prerežejo. Kako narediti preprosto varovalno jeklenico, si preberite v rubriki »naredi si sam.« Dobrodošla bo tudi že zgoraj omenjena jeklenica, sicer namenjena zaklepanju koles, ki ob rezanju vklopi sireno in okolico opozori na odpiranje vozila.

Zanimiva je tudi rešitev proizvajalca Camos, ki ponuja biometrično ključavnico za naknadno vgradnjo. Tako lahko vozilo »odpre« le oseba, katere biometrični podatki so shranjeni v napravi. Nekateri prestižnejši proizvajalci avtodomov pa svoja vozila opremljajo s posebnimi elektronskimi ključavnicami (odklepanje s številčno kombinacijo, prstnim odtisom ali drugimi biometričnimi metodami). Tako je možnost zlorabe ključa zmanjšana na minimum.

Alarmi

Avto alarmi so najbolj pogosto uporabljene varovalne naprave v vozilih vseh vrst. Splošno razširjeni avto alarmi so v avtodomih prisotni predvsem s senzorji gibanja in senzorji odprtosti vrat. Nekateri omogočajo celo priklop detektorjev plina ali pa lastnika preko kratkih sporočil SMS obveščajo o dogajanju v vozilu.

Osnovna »verzija« alarma, ki ga ima kar lepo število avtodomarjev, pokriva voznikovo kabino. Ti alarmi so ponavadi vezani na signal, ki prihaja od majhnega stikala, ki je ob vratih in skrbi za vklop notranje razsvetljave. Tak alarm je učinkovit samo ob odprtju vrat. V primeru, da si tat drugače izbori pot v notranjost, pa je brez učinka.

Ultrazvočni senzorji, ki vklopijo sireno ob slehernem premiku v notranjosti vozila, so odlični, ko v vozilu ni nikogar. Popolnoma neuporabni pa so v primeru, ko je v vozilu domači ljubljencek ali posadka. V tem primeru jih je treba izklopiti. Pri večini alarmov je to mogoče storiti preko daljinskega upravljalnika.

Senzorji odprtosti okenskih stekel in vrat so dobra rešitev za primer, ko se tatovi skušajo »pregristi« v notranjost z nasilnim odpiranjem oken ali vrat.

Detektorji za pline

V nekaterih predelih Italije, Francije in Španije so moderni vlomi z uporabo narkotičnih plinov. Dogajajo se predvsem na velikih, s tovornjaki in sumljivimi tipi vseh vrst polnih počivališč ob avtocestah, v sumljivih predelih velikih mest in pristaniščih, s svojo nečedno dejavnostjo pa so se ponekod že preselili na manj obiskane PZA, pred njimi pa niste popolnoma varni niti v kampih. Zlikovci na silo odlomijo okno ter v notranjost brizgnejo uspalni plin. Ker ponavadi operirajo ponoči, tega posega speči prebivalci avtodoma sploh ne slišijo. Zbudijo se nekoliko mačkasti in pozneje kot ponavadi. Ko ugotovijo, da so bili oropani, so storilci že kilometre daleč.

Tudi proti vlomom te vrste se je mogoče ubraniti – z uporabo naprave, ki bo ob zaznavi narkotičnega plina začela piskati in tako zbudila prebivalce. Med uporabniki najbolj razširjeni napravi sta izdelka Pro Car Gas Alarm in G.A.S. Pro, katerih cene se pričnejo pri 100 evrih. Prednost prve je v napajanju preko »cigaretne vtičnice«. To pomeni, da jo lahko prenašamo iz vozila v vozilo oziroma uporabljamo čim bližje prostora, kjer spimo (pogoj je le 12 V vtičnica), kar nam omogoča standardni cigaretni vtikač s skoraj dvema metroma priključnega kabla. Prednost druge, sicer čvrsto pritrjene v vozilu, pa je v tem, da omogoča priklop dodatnih senzorjev in dodatne sirene, ki »tuli« s 110 decibeli.

Kolesa so pogosto prva na udaru!

Najpogostejši plen priložnostnih tatov so kolesa, ki jih vozimo na prtljažniku na zadku. Ponavadi jih zavarujemo zgolj z neugledno ključavnico in pokrivalom, ki naj bi kolesa skrila pred radovednimi pogledi. Skrila že, varuje pa jih ne. Tudi za kolesa, ki jih vozimo na prtljažnikih na zadku, obstajajo varovalne rešitve. Poleg jeklenic, različnih verig in ključavnic proizvajalci alarmov ponujajo ključavnice, ki ob rezanju jeklenice vklopijo sireno in okolico opozorijo na početje. Tudi cena te rešitve ni pretirana.

Z dobro pripravo in zadovoljivo varnostno opremljeni bomo možnosti, da nam vlomijo in nas oropajo, zmanjšali, ne pa v celoti odpravili. Predvsem se velja držati napotkov in navodil, ki vam jih bodo dali izkušeni popotniki, ki so tam, kamor se odpravljate, že bili. Predvsem pa svojega vozila nikar ne puščajte na nezavarovanih mestih in skrbno zaklenite vsa vrata. Želimo vam srečno pot in lepih doživetij polno dolgo, vroče poletje.